

KARLSBORG

Handlingsplan för barn- och elevhälsan i Karlsborgs kommun

Gäller för:	Barn- och utbildningsförvaltningen
Diarienummer:	2024-33
Beslutande:	Barn- och utbildningsnämnden
Datum för beslut:	2024-02-07
Paragraf i protokoll:	§ 8
Gäller från och med:	2024-01-01
Dokumentansvar:	Barn- och elevhälsochef
Aktualitetsprövning:	Ska ske under första året av varje mandatperiod.

Innehåll

INLEDNING	2
ÖVERGRIPANDE MÅL.....	2
ARBETSFORMER OCH SAMVERKAN	3
Famijecentralens arbete (0–6 år).....	3
Elevhälsan arbete (förskolan, grundskolan och gymnasieskolan) ..	3
Det generella arbetet innebär att Elevhälsan ska:	4
Det individuellt riktade arbetet innebär att Elevhälsan ska:	4
Elevhälsans medicinska insats ska:	4
Elevhälsans psykologiska insats ska:	5
Elevhälsans psykosociala insats ska:.....	5
SAMVERKAN MED ANDRA	6
HÄLSOFRÄMJANDE ARBETE	6
FÖREBYGGANDE ARBETE.....	7
ÅTGÄRDANDE ARBETE	7
SYSTEMATISKT KVALITETSARBETE.....	8
ORGANISATION	9

Inledning

Inom Barn- och Elevhälsan finns familjecentralen samt elevhälsan gällande förskolan, grundskolan samt gymnasiet.

Familjecentralen är en hälsofrämjande, generell, tidigt förebyggande och stödjande verksamhet och mötesplats som anpassas utifrån hela familjens livssituation. Familjecentralen riktar sig till blivande föräldrar, föräldrar, barn och andra viktiga vuxna kring barnet. På familjecentralen samordnar kommunen och regionen sina resurser för att möjliggöra en lättillgänglig tvärprofessionell samverkan.

Elevhälsans uppgift är att bidra till en miljö som främjar elevernas lärande, utveckling och hälsa. Från och med 2 juli 2023 stärks skolans elevhälsoarbete i skollagen och berör all personal i skolan. Där anges att elevhälsan främst ska arbeta förebyggande och hälsofrämjande. Elevhälsan ska stödja elevernas utveckling samt undanröja hinder mot utbildningens mål. Elevhälsan omfattar samtliga skolformer, dvs förskoleklass, grundskola, fritidshem, gymnasieskola samt anpassad grund- och gymnasieskola. I elevhälsan ska det, enligt den nya skrivelsen i skollagen, finnas skolsköterska, skolkurator, skolläkare, skolpsykolog samt specialpedagog/speciallärare.

Övergripande mål

Barn- och Elevhälsans övergripande mål är att bidra till en gynnsam uppväxt och en positiv lärandemiljö för alla barn och elever i Karlsborgs kommun. Utifrån detta ska Barn- och Elevhälsan:

- Samverka utifrån tvärprofessionella kompetenser för att främja hälsa och förebygga ohälsa.
- Skapa bra förutsättningar; fysiskt, psykiskt, socialt, emotionellt och pedagogiskt för alla barns och elevers lärande, utveckling, trygghet och hälsa.

Arbetsformer och samverkan

Familjecentralens arbete (0–6 år)

Verksamhetens inriktning skall vara generellt hälsofrämjande och förebyggande genom att: erbjuda en närliggande och lättillgänglig mötesplats, ge lättillgängligt stöd, stimulera en positiv anknytning mellan barn och vårdnadshavare/föräldrar, vara en informations- och kunskapsbank, främja en god hälsa inom familjen, identifiera familjer som har behov av extra stöd och vid behov slussa dem till rätt instans, stödja och stärka föräldraskapet samt samverka med viktiga aktörer.

Mötesplats:

- Öppen förskola
- Babycafé
- MVC-träffar
- Spädbarnsmassage
- ABC-föräldraträffar

Stöd:

- ABC (individ och gruppnivå)
- iKOMET
- Individuella råd- och stödsamtal utifrån: föräldraskapet, samhällsinformation, motivationsarbete, att sortera/informera/slussa vidare, praktiskt stöd.

Stimulera anknytning:

- Att i den öppna verksamheten fungera som rollmodell, uppmuntra och stärka det som fungerar i relationen mellan föräldrar och barn samt identifiera föräldrar och barn som behöver stöd gällande anknytningen.

Elevhälsan arbete (förskolan, grundskolan och gymnasieskolan)

Elevhälsan samlas kontinuerligt under året för att diskutera och arbeta fram rutiner och riktlinjer för det löpande arbetet i kommunen. De ska hålla sig uppdaterade med aktuell vetenskaplig forskning inom elevhälsans område.

Elevhälsoteamet har regelbundna möten på respektive skola. Syftet är att samarbeta kring elever i behov av särskilt stöd utifrån respektive kompetens. Regelbundet återkommande möten blir också en kvalitetssäkring – för att pedagogiska, medicinska och sociala aspekter finns med i det arbete vi gör för att främja elevernas hälsa, lärande, utveckling och trygghet.

Det generella arbetet innebär att Elevhälsan ska:

- Samverka med skolans pedagogiska personal i arbetsmiljöfrågor samt i det övergripande hälsofrämjande och förebyggande arbetet.
- Bistå skolledningen med information, råd och utredningar i frågor som har betydelse för elevernas lärande, utveckling och hälsa.
- Arbeta för en säker och god arbets- och lärandemiljö för eleverna.
- Uppmärksamma förhållanden i elevernas närmiljö som kan öka risken för skador, ohälsa, utsatthet och kränkningar.
- Ta del av aktuell vetenskaplig utveckling inom relevanta områden för att utveckla elevhälsans arbete.
- Samarbeta kontinuerligt och strukturerat med pedagogisk och annan personal på skolan.
- Samverka med regionens hälso- och sjukvård, kommunens socialtjänst, ungdomsmottagningar och tandvård.
- Vara en del av skolans systematiska kvalitetsarbete.

Det individuellt riktade arbetet innebär att Elevhälsan ska:

- Vara delaktiga i uppgiften med att identifiera och åtgärda problem i barn/elevens lärande, utveckling och hälsa.
- Delta i arbete med att anpassa undervisningen till varje barn/elevs förutsättningar.
- Aktivt bistå barn/elever som behöver särskilt stöd.

Elevhälsans medicinska insats ska:

- Tillföra medicinsk kompetens och omvårdnadskompetens som ett stöd i det pedagogiska arbetet och i den övergripande planeringen av elevhälsans arbete.
- Vid hälsobesök tidigt identifiera problem eller symtom hos elever som kan innebära att de är i behov av särskilt stöd eller andra insatser.
- Samverka med elever, vårdnadshavare och skolans övriga personal arbeta för att ge eleverna kunskap om hälsosamma levnadsvanor och om faktorer som bidrar till hälsa eller ohälsa.
- Bevaka elevernas vaccinationstäckning enligt Socialstyrelsens riktlinjer.

- Vid behov ge handledning och konsultation till personal.

Elevhälsans psykologiska insats ska:

- Tillföra psykologisk kompetens som ett stöd i det pedagogiska arbetet och i den övergripande planeringen av elevhälsans arbete.
- På rektorns uppdrag genomföra psykologiska utredningar och bedömningar av elever, grupper och organisationer för att bidra med psykologisk kunskap om elevers förutsättningar för lärande och behov av stöd.
- Vid behov ge handledning och konsultation till personal.
- Bidra med kunskap kring psykiska besvär, till exempel ångest och depression, samt med stödjande samtal till elever, vårdnadshavare och pedagoger
- Bidra med psykologisk kunskap kring skydds- och riskfaktorer för elevers hälsa, lärande och utveckling, till exempel genom utbildning kring psykisk hälsa och ohälsa.

Elevhälsans psykosociala insats ska:

- Tillföra psykosocial kompetens som ett stöd i det pedagogiska arbetet och i den övergripande planeringen av elevhälsans arbete.
- Genomföra samtal, såsom stöd-, motivations- och krissamtal liksom utredande och rådgivande samtal med enskilda elever och deras familjer relaterade till skolsituationen.
- På rektorns uppdrag utreda och bedöma den sociala och psykosociala situationen för enskilda elever, bland annat som underlag inför beslut om särskilt stöd och vid upprättande av åtgärdsprogram samt inför elevens mottagande i grund- och gymnasiesärskola.
- Vid behov ge handledning och konsultation till personal.
- Bidra med kunskap om risk- och skyddsfaktorer för elevers hälsa, sociala situation, lärande och utveckling.
- Bidra med kunskap om samhällets stödsystem.
- Delta i arbetet med skolans struktur och organisation när det gäller värdegrund och likabehandling.

Elevhälsans specialpedagogiska insats ska:

- Tillföra specialpedagogisk kompetens som ett stöd i det pedagogiska arbetet och i den övergripande planeringen av elevhälsans arbete.
- Kartlägga hinder och möjligheter i förskole/skolmiljön och barn/elevers behov av särskilt stöd, genomföra pedagogiska utredningar samt utforma och genomföra handlingsplan/åtgärdsprogram.
- Vid behov ge handledning och konsultation till personal.

- Följa upp, utvärdera och stödja utvecklingen av verksamhetens lärandemiljöer.

Elevhälsans talpedagogiska insats ska:

- Tillföra talpedagogisk kompetens som ett stöd i det pedagogiska arbetet och i den övergripande planeringen av elevhälsans arbete.
- Utifrån sin kompetens bidra med direkta talpedagogiska insatser i syfte att öka barns/elevs tal-, språk- och kommunikativa förmåga.
- Vid behov ge handledning och konsultation till personal.
- Stödja skolans stödinsatser genom att bidra med talpedagogisk kompetens i syfte att bidra med förståelse för enskilda elevers behov av stöd och träning inom kommunikation, språk och tal.

Samverkan med andra

Samverkan med andra, kan vara en förutsättning för att tillgodose barn- och elevers behov.

Följande samverkanspartner förekommer:

- Socialförvaltningen, Karlsborgs kommun.
- Närhälsan Karlsborgs vårdcentral, inklusive Rehabmottagningen, Mödrahälsovården, BVC och ungdomsmottagningen.
- Folktandvården (FTV), Karlsborg
- Barnrättsombud, Karlsborg
- Barn- och Ungdomspsykiatriska kliniken, BUP, Skaraborgs sjukhus.
- Barn- och Ungdomsmedicinska kliniken Skaraborgs sjukhus.
- Barn- och Ungdomshabiliteringen, Skövde.
- Logopedimottagningen, Skaraborgs sjukhus.
- Fritidsgården – Kabysen.
- Polismyndigheten.
- Folkhälsorådet.

Andra instanser att vända sig till för rådgivning i frågor som rör elevhälsan:

- Specialpedagogiska skolmyndigheten (SPSM).
- Skolverket.

Hälsofrämjande arbete

Hälsofrämjande arbete handlar om att stärka eller bibehålla människors fysiska, psykiska och sociala välbefinnande. Barn- och elevhälsan ska bidra till att skapa

miljöer som främjar barnens/elevernas lärande, utveckling och hälsa. Detta innebär arbete med att stärka barn och elevers delaktighet och självkänsla, till exempel genom att delta i arbete gällande:

- Utbildningsinsatser
- Organisationsplanering
- Lärandemiljöer
- Gott skolklimat
- Avidentifierad information från hälsosamtalen
- Värdegrundsarbete
- Kränkande behandling samt krisplaner, sex- och samlevnad m.m.

Förebyggande arbete

Förebyggande arbete handlar om att minska risken för ohälsa genom att minska riskfaktorernas inflytande samt stärka skyddsfaktorerna. Det är viktigt att veta om barnet/elevens sammanhang utanför skolan samt vilka förhållanden det är i förskolan/skolan för barnet/eleven.

Detta kan ske genom att till exempel delta i arbete gällande:

- Kartläggning av verksamheten – rökning, stress, kränkande behandling, diskriminering.
- Rutiner för tidig upptäckt gällande behov av stöd.
- Avidentifierad information från hälsosamtalen
- Medverkan vid policyarbete – psykisk ohälsa, tobak, alkohol, narkotika, dopning.
- Uppmärksamma – långvarig sjukdom, kronisk sjukdom, neuropsykiatriska sjukdomar, funktionsnedsättningar, trauma, saknar kamrater, mobbning.
- Goda relationer mellan hem och skola. Delta på möten, hembesök eller föräldrastöd.

Åtgärdande arbete

Åtgärdande arbete handlar om insatser för att hantera problem och situationer som har uppstått i en organisation, i en grupp eller hos en individ. Det handlar om det arbete som sker inom ramen för särskilt stöd och åtgärdsprogram, som till exempel:

- Delta i utredning, kartläggning av elevs svårigheter att nå målen
- Råd och stöd inför behov av särskilt stöd och åtgärdsprogram
- Akut kris- och konflikthantering
- Samarbete med andra instanser såsom socialtjänst och barn- och ungdomsmottagningen.

— Stödjande samtal-motivation, kris, utredande, rådgivande och bearbetande.

Systematiskt kvalitetsarbete

Systematiskt kvalitetsarbete för elevhälsan innebär att följa upp och utvärdera hur dess arbetsinsatser skapar förutsättningar för eleverna att uppfylla både skolans kunskaps- och värdegrundsmål. Kvalitetsarbetet är en cyklisk process och innehåller olika faser som ska dokumenteras:

Följa upp

Resultat och måluppfyllelse (var är vi?)

Analysera

Varför blev resultatet som det blev

Utvecklingsåtgärder

Utifrån analysen (vart ska vi?)

Planera

Insatserna (hur gör vi?)

Genomförande

Måluppfyllelsen får man fram genom att Följa upp resultatet (var är vi?). Denna fas mynnar ut i en nulägesbeskrivning som leder vidare till nästa fas Analysera. Nästa steg är att beslut fattas om utvecklingsåtgärder (vart ska vi?). Det finns nu ett utgångsläge och kunskap om vad som behöver utvecklas i verksamheten. Efter det är det dags att Planera och Genomföra insatserna (hur gör vi?). De olika faserna länkar i varandra och varje fas kräver i sig en analys. Systematiken innebär att se helheten och att varje fas är beroende av den förra och påverkar den senare.

Detta sker genom att:

- Analysera handlingsplaner/åtgärdsprogram, utvärderingar, hälsosamtal
- Kunskapssammanställningar
- Kartläggning över elevhälsans arbete och den problematik de har mött bland barn/elever
- Varje professions ansvarsområde
- Samarbetsrutiner
- Kompetensutveckling

Organisation

Barn- och Elevhälsan innefattar Familjecentralen samt Elevhälsan.

Barn- och Elevhälsan består av Barn- och Elevhälsochef, förskollärare, skolsköterskor, skolkuratorer, specialpedagoger, talpedagog, skolläkare, skolpsykolog.

Kompetenser inom Familjecentralen utgörs av förskollärare.

Kompetenser inom Elevhälsan utgörs av skolsköterskor, skolkuratorer och specialpedagoger samt skolläkare och skolpsykolog.

Arbetsområden: Familjecentralen, Förskolorna: Kvarnbäcken, Kompassen, Myran och Vätternskolans, Fritids på Strandskolans samt Mölltorpsskolans, Grundskolorna: Strandskolans, Mölltorpsskolans och Carl-Johanskolan, Gymnasiet

Elevhälsans personal diskuterar övergripande ärenden som kräver en samlad kompetens från samtliga professioner. De analyserar och reviderar olika rutiner m.m. för att få en likvärdighet i arbetet gällande alla elever oavsett vilken skola de går på i kommunen utifrån systematisk kvalitetssäkring.

Elevhälsoteamet (EHT) på respektive skola utgörs av rektor/biträdande rektor, specialpedagog/speciallärare, skolsköterska och skolkurator.

Utifrån behov deltar andra kompetenser som till exempel: skolpsykolog, skolläkare, talpedagog, studie- och yrkesvägledare, fritidsledare, resurspersonal, lärare samt externa aktörer.

Elevhälsoteamen på respektive skola träffas regelbundet för att kunna ge ett tvärvetenskapligt perspektiv i ärenden både vad gäller hälsofrämjande, förebyggande samt åtgärdande. Under den här mötestiden kan också övrig personal medverka och ta upp olika frågeställningar. Elevhälsoteamens personal medverkar även vid åtgärdsmöten utifrån rektors kallelse.

Rektor ansvarar för och leder elevhälsans arbete på respektive skola. Enligt läroplanen för grundskolan har rektorn bland annat ansvar för att:

- Leda och organisera undervisningen och elevhälsans verksamhet så att eleverna får det stöd och den hjälp de behöver.
- Tillse att kontakt mellan skola och hem upprättas om det uppstår problem och svårigheter för eleven i skolan.
- Anpassa resursfördelningen och stödåtgärderna utifrån den gemensamma värderingen av elevernas utveckling.
- Organisera för ämnesövergripande kunskapsområden, exempelvis jämställdhet, sex och samlevnad samt riskerna med tobak, alkohol och andra droger.